

Nieuwsbrief Vrouwenstudies Medische Wetenschappen

Jaargang 14, nummer 1, maart 2017

Kenniscentrum Sekse & Diversiteit in Medisch Onderwijs

Welkom & Nieuws uit Nijmegen

Hierbij ontvangt u de nieuwsbrief van Vrouwenstudies Medische Wetenschappen. In de nieuwsbrief staan weer een aantal interessante publicaties die wij voor u verzameld hebben.

Al ons materiaal is met een abonnement toegankelijk. In de [folder over het kenniscentrum SDMO](#) vindt u alle informatie over het Kenniscentrum SDMO. Of ga naar www.radboudumc.nl/vrouwenstudies.

Wij wensen u veel leesplezier. De volgende nieuwsbrief zal in juni verschijnen.

Namens em. prof.dr. Toine Lagro-Janssen Vrouwenstudies Medische Wetenschappen, Anouk Peters

In dit nummer

- [Welkom & Nieuws uit Nijmegen](#)
- [Nieuw onderwijsmateriaal](#)
- [Onderwijsmateriaal in ontwikkeling](#)
- [Project Gender in het medisch onderwijs](#)
- [Interessante publicaties](#)
- [Activiteiten](#)
- [Nieuwe medewerker stelt zich voor...](#)
- [Kenniscentrum SDMO](#)

Agenda

- **3 april 2017**
Landelijke bijeenkomst gender-docenten over Gendersensitieve geneeskunde.
- **11 april 2017**
Studiedag seksueel en familiaal geweld
- **13 juni 2017**
Promotie Frans Derksen: "Perspectives on empathy in patient-GP communication"
- **15 juni 2017**
Promotie Annette Plouvier: "Parkinson's disease in primary care, a joint journey of patients and general practitioners"
- **3 juli 2017**
Promotie Ibo Souwer: "Chilblains in general practice"
- **5 oktober 2017**
Congres Gender Alliantie, WomenInc. Save the date.
- **20 oktober 2017**
Congres ter ere van het 5-jarig bestaan van het Centrum voor Seksueel en Familiaal Geweld Nijmegen.

Nieuw onderwijsmateriaal op de website

In het Kenniscentrum Sekse en Diversiteit in het Medisch Onderwijs zijn de volgende materialen toegevoegd:

Titel	Beschrijving	Auteur
E-learning Introductie in de gendersensitieve geneeskunde	Interactieve e-learning voor AIOS over gender in de geneeskunde	Gender & Women's Health Radboudumc
Successfully sustaining sex and gender issues in undergraduate medical education: a case study.	Wetenschappelijk artikel over het integreren van gender in het medisch onderwijs.	F. van der Meulen, C. Fluit, M. Albers, R. Laan, A. Lagro-Janssen.

Onderwijsmateriaal in ontwikkeling

Titel	Doelgroep	Verwachte afrondingsdatum
E-learning Introductie gender in de huisartsgeneeskunde	Opleiding huisartsgeneeskunde	Juni 2017

Project Gender implementatie in het medisch onderwijs

Nieuws van het WOMEN Inc. project Gender implementatie in het medisch onderwijs door Vrouwenstudies Medische Wetenschappen:

Alle Nederlandse medische faculteiten hebben meegewerkt aan het project 'Gender implementatie in het medisch onderwijs'. Voor dit project hanteren wij een 8-stappenplan. Van stap 1. 'Realiseren van top-down ondersteuning' tot stap 8 'Borging implementatie'. Dit stappenplan had als einddoel om de Nederlandse medische basiscurricula blijvend gendersensitief te maken. De kenmerken van deze geslaagde integratie van sekse/gender in het medisch basiscurriculum staan in **Kader 1**.

We zijn nu bezig met de afronding van de effectevaluatie van ons project. Dit houdt in dat wij de definitieve gendersensitiviteit van de curricula gaan vaststellen. Om ons beeld van de individuele medische curricula zo compleet mogelijk te maken, gaan wij nog voor een laatste keer contact leggen met de gender ambassadeurs en/of docenten van individuele blokken.

Kader 1. Kenmerken van een geslaagde integratie van sekse/gender in het medische basiscurriculum

- De student is in staat sekse/genderverschillen te herkennen en te verklaren ten aanzien van (aspecten van o.a.) onderstaande thema's:
 - Overgangsfasen zoals overgang en adolescentie;
 - Farmacotherapie;
 - Hart- en vaatziekten;
 - Auto-immuunziekten en endocrinologische aandoeningen;
 - Urineweginfecties, incontinentie en andere mictieklachten;
 - Voorplanting, met name anticonceptie, soa, infertiliteit;
 - Eetstoornissen en overgewicht;
 - Verslavingsproblematiek o.a. alcohol, benzo's;

Bent u op zoek naar onderwijsmateriaal, of wilt u meer informatie over hoe u uw onderwijs sekse- en cultuur specifiek kunt maken? Kijk dan op onze website: www.radboudumc.nl/sdmo of neem contact op per e-mail: kenniscentrum-sdmo@radboudumc.nl

- Depressie en angststoornissen;
 - Seksueel misbruik en geweld; kinder- en partnermishandeling;
 - Posttraumatische stressstoornissen;
 - Seksualiteit en seksuele problemen, seksuele geaardheid, LHBT;
 - Communicatie en zorggebruik;
 - Gender en cultuur;
 - Gender-sensitieve hulpverlening/kwaliteit van zorg.
2. Deze thema's zijn opgenomen in de eindtermen van het door de student gevolgde onderwijs.
 3. De student heeft onderwijs genoten waarin zowel aan biomedische als aan sociaal-culturele man/vrouw verschillen aandacht is besteed.
 4. De student heeft onderwijs genoten over sekse/genderverschillen in verschillende studie jaren (minimaal 2 jaren).
 5. De student tenminste 6 blokken van 2 à 4 weken van het kerncurriculum onderwijs genoten waarin expliciet aandacht is besteed aan sekse/genderverschillen.
 6. De student is in de gelegenheid gesteld 1 extra keuzeblok sekse/gender te volgen, als dan niet samen met etniciteit/cultuur.

Joni Scholte joni.scholte@radboudumc.nl, Wetenschappelijk onderzoeker / promovenda

Project Gendersensitieve zorg in de geneeskundige vervolgopleiding

Doel van het project is om een start te maken met het implementeren van de factor sekse/gender in de geneeskundige vervolgoopleidingen door te beginnen bij volgende vijf geneeskundige vervolgoopleidingen: huisartsgeneeskunde, cardiologie, psychiatrie, interne geneeskunde, maatschappij en gezondheid

Het project is op 15 december 2016 gestart.

Het project streeft naar de volgende resultaten voor de vijf genoemde specialismen:

1. Gender is verankerd in de landelijke opleidingsplannen van de desbetreffende opleidingen. Daartoe worden de desbetreffende opleidingsplannen geëvalueerd en geanalyseerd, op basis waarvan op het specialisme toegespitste aanbevelingen worden voorgesteld. Vervolgens worden deze besproken met betrokkenen en worden zo mogelijk voorstellen gedaan om de aandacht voor gender in de opleiding te verbeteren en worden voorstellen gedaan voor (te ontwikkelen) onderwijsmateriaal.
2. Er is (zo nodig per specialisme) een checklist of een gestructureerde methode ontwikkeld om te bepalen in hoeverre gender voorkomt in het opleidingsaanbod en wat er nog aan toegevoegd zou kunnen worden. In het ontwikkelde instrument worden gendersensitieve criteria benoemd om te bepalen in welke opleidingsthema's gender minimaal aan de orde zou moeten komen.
3. Er is een e-learning "Naar een gendersensitieve vervolgopleiding" ontwikkeld die in alle 5 de opleidingen gebruikt kan worden.
4. Er is voor één specialisme binnen een regio onderzocht hoe gender vanuit het landelijk opleidingsaanbod vertaald is in de regionale of lokale opleidingsplannen of in het regionale of lokale opleidingsaanbod. Op basis daarvan worden aanbevelingen gedaan.

Bent u op zoek naar onderwijsmateriaal, of wilt u meer informatie over hoe u uw onderwijs sekse- en cultuur specifiek kunt maken? Kijk dan op onze website: www.radboudumc.nl/sdmo of neem contact op per e-mail: kenniscentrum-sdmo@radboudumc.nl

5. Er is een implementatieplan ontwikkeld om gender landelijk in het onderwijsaanbod van de overige vervolgoopleidingen te kunnen borgen.
6. Het project wordt afgesloten met een invitation over de resultaten van het project en de adviezen voor landelijke implementatie.

Activiteiten

Studiedag seksueel en familiaal geweld

Op dinsdag 11 april 2017 organiseert Vrouwenstudies Medische Wetenschappen in Nijmegen een studiedag voor betrokkenen bij de opvang van slachtoffers van seksueel en familiaal geweld.

Tijd: 14.00 – 17.00 uur

Locatie: Huize Heyendael

Programma:

8.30 - 9.00	<i>Ontvangst en inschrijving</i>
9.00 - 9.15	Welkom : Wat is het SFG ? Prof.dr. T Lagro Janssen, Hoofd Centrum Seksueel en Familiaal Geweld Nijmegen
9.15 - 9.45	Cijfers van het SFG: aantallen en om wie gaat het? Drs. E Zijlstra, coördinator van het SFG
9.45 - 10.30	Medisch – Forensische aspecten van seksueel misbruik van kinderen Dr. W. Karst, Forensisch arts, Nederlands Forensisch Instituut
10.30—11.00	<i>Pauze</i>
11.00 – 11.45	Verstandelijk beperkt en ook nog misbruikt! Dr. T. Coppus, AVG arts /onderzoeker Radboudumc
11.45 – 12.30	Risico-inschatting SOA en welke therapie is aangewezen Dr. Q. de Mast, internist Radboudumc
12.30 -13.15	<i>Lunch</i>
13.15 - 14.15	Signaleren en bespreken van partnergeweld in de hulpverlening Dr. S Lo Fo Wong, Drs. K van Rosmalen-Nooijens, huisarts/onderzoekers Radboudumc
14.15 – 15.00	Het informatieve gesprek en het proces van aangifte doen: wat houdt het precies in? W. van der Wielen EMTP, politieonderzoek in zedenzaken Politie Oost-Nederland
15.00 – 15.15	<i>Pauze</i>
15.15 - 16.00	Ontstaan, beloop en behandeling van een Post-Traumatische Stressstoornis (PTSS) Prof.dr. R. van der Gaag, em. hoogleraar klinische- en jeugdpsychiatrie Radboudumc
16.00 – 16.45	Weten we wel precies wat privacy en geheimhouding en de meldcode inhoudt? Prof. W. Duijst, Bijzonder hoogleraar Criminal Law and Criminology, Faculty of Law, Maastricht Universiteit
16.45	<i>Afsluiting</i>

Bent u op zoek naar onderwijsmateriaal, of wilt u meer informatie over hoe u uw onderwijs sekse- en cultuur specifiek kunt maken? Kijk dan op onze website: www.radboudumc.nl/sdmo of neem contact op per e-mail: kenniscentrum-sdmo@radboudumc.nl

Bijeenkomst gender-docenten over gender sensitieve geneeskunde

Op maandag 3 april 2017 organiseert Vrouwenstudies Medische Wetenschappen in Nijmegen een bijeenkomst voor 'gender-docenten' in het medisch onderwijs en vervolgopleidingen.

Tijd: 14.00 – 17.00 uur

Locatie: Radboudumc, Eerstelijns geneeskunde / sectie Vrouwenstudies Medische Wetenschappen, route 104

Agenda:

- 1) Welkom en voorstelrondje
- 2) Sekse en gender in de opleidingen: stand van zaken vanuit de faculteiten
- 3) De nieuwe e-learning Introductie
- 4) Sekse / gender in de K.P.A.'s en CanMeds
- 5) Afsluiting

Interessante publicaties uitgelicht

Sex & Gender in Health Research

Het Canadian Institute of Gender and Health heeft drie e-learnings ontwikkeld over het integreren van gender in medisch onderzoek. De e-learnings zijn gratis te gebruiken. Na het voltooien van een e-learning ontvang je een certificaat. In de toekomst kan dit certificaat van belang zijn bij het indienen van subsidieaanvragen.

[Lees meer](#)

Nieuwsbrief NOG

De Netherlands Research School of Gender Studies heeft de Nieuwsbrief van maart gepubliceerd. In de nieuwsbrief staan conferences, lectures, courses, events en calls for papers van universiteiten in Nederland en het buitenland.

[Lees meer](#)

Gendered Innovations

Op de website van Gendered Innovations is veel informatie over gender in onderzoek te vinden. De organisatie ontwikkelt praktische methoden voor wetenschappers om sekse en gender in onderzoek te verwerken. Daarnaast zijn er case-studies op de website te vinden die illustreren dat het integreren van sekse en gender in onderzoek kan leiden tot innovatie en nieuwe inzichten.

[Lees meer](#)

Lees meer interessante publicaties

- [K.A.W.L. van Rosmalen-Nooijens, et al., The need for control, safety and trust in healthcare: A qualitative study among adolescents and young adults exposed to family violence, Patient Educ Couns \(2017\),](#)
- [Raphaëlle Delpech, Virginie Ringa, Hector Falcoff and Laurent Rigal. Primary prevention of cardiovascular disease: More patient gender-based differences in risk evaluation among male general practitioners. European Journal of Preventive Cardiology. 2016, Vol. 23\(17\) 1831–1838.](#)
- [Francisca van der Meulen, Cornelia Fluit, Mieke Albers, Roland Laan, Antoine Lagro-Janssen. Successfully sustaining sex and gender issues in undergraduate medical education: a case study. Adv in Health Sci Educ. 2017. Doi 10.1007/s10459-016-9742-1.](#)
- [In search of gender bias in evaluations and trait inferences: The role of diagnosticity and gender stereotypicality of behavioral information](#)
- [Nielsen MW et al. Opinion: Gender diversity leads to better science. Proc Natl Acad Sci U S A. 2017 Feb 21;114\(8\):1740-1742](#)
- [Tannenbaum, C. Successful mechanisms employed by the Canadian institute of gender and health. ZonMW Gender and Health Knowledge Program, The Hague. 3-2-2017](#)
- Newsletter Medizin und Geschlecht: https://www.mh-hannover.de/medizinundgeschlecht_newsletter.html

Nieuwe medewerker stelt zich voor...

Tess Pepping

Mijn naam is Tess Pepping. Sinds februari 2017 werk ik aan de implementatie van het landelijke KNMG project 'Gendersensitieve zorg in de geneeskundige vervolgoopleidingen.' Dit project is toegekend door ZonMw. Ik werk hier samen met Toine Lagro-Janssen en Joni Scholte aan. Het project is een leuke combinatie van het implementeren van onderzoek, verbeteren van het medisch onderwijs met als indirect resultaat ook het verbeteren van de zorg in Nederland.

In 2009/2010 heb ik met name kwalitatief onderzoek gedaan naar voorkeuren voor geneeskundige vervolgoopleidingen van medisch studenten. Hierbij heb ik ook gekeken naar man-vrouw verschillen.

Naast mijn werk als wetenschappelijk onderzoeker bij vrouwenstudies medische wetenschappen werk ik als huisarts. Ik ben in 2013 begonnen als waarnemend huisarts in de regio Noord- Limburg en regio Nijmegen. Nu ben ik voornamelijk werkzaam op mijn vaste stek in de wijk Malvert in Nijmegen. Daarnaast doe ik ook nog steeds wat wisselende waarnemingen. Dit werk doe ik met erg veel plezier.

Ik vind het leuk om naast de dagelijkse patiëntenzorg die ik als huisarts doe ook overkoepelend naar de Nederlandse zorg te kijken en te zien hoe deze mogelijk verbeterd zou kunnen worden. Daarnaast heb ik tijdens mijn geneeskunde studie en huisartsopleiding altijd met veel plezier positief kritisch gekeken naar de opleidingen. Het werk wat ik nu doe is voor mij daarom een perfecte combinatie.

Bent u op zoek naar onderwijsmateriaal, of wilt u meer informatie over hoe u uw onderwijs sekse- en cultuur specifiek kunt maken? Kijk dan op onze website: www.radboudumc.nl/sdmo of neem contact op per e-mail: kenniscentrum-sdmo@radboudumc.nl

Kenniscentrum Sekse & Diversiteit in Medisch Onderwijs

www.kenniscentrumSDMO.nl

Wat doet het Kenniscentrum Sekse & Diversiteit in Medisch Onderwijs?

Het Kenniscentrum Sekse & Diversiteit in Medisch Onderwijs (SDMO) ontwikkelt onderwijsmateriaal over sekse en diversiteit in het medisch onderwijs. Dit materiaal is bestemd voor docenten en onderwijscoördinatoren van medische faculteiten in Nederland en België. Daarnaast ondersteunt het Kenniscentrum docenten met het ontwikkelen van lesprogramma's en het bevorderen van hun deskundigheid.

Wat is de meerwaarde van het Kenniscentrum SDMO?

De docenten ontbreekt het niet aan belangstelling maar aan kennis, tijd en gericht onderwijsmateriaal. Het Kenniscentrum SDMO bundelt en stimuleert academische expertise op dit terrein. Activiteiten variëren van het overdragen van pure feitenkennis tot het ontwikkelen van vaardighedenonderwijs.

Voorbeelden van ontwikkeld onderwijsmateriaal zijn een casus bundel met 50 patiëntencasus over sekse en diversiteit in het professioneel handelen, een samengestelde literatuurlijst met abstracts over sekseverschillen in ziekte en gezondheid en een video plus werkboek over sekseverschillen in de somatische gezondheidszorg.

Wat kunt u verwachten van het Kenniscentrum SDMO?

Het Kenniscentrum werkt met een abonnementensysteem. Indien uw faculteit of onderwijsinstelling een abonnement heeft op het Kenniscentrum SDMO kunt u de volgende producten en diensten verkrijgen:

- Actueel onderwijsmateriaal via www.radboudumc.nl/sdmo
- Vier nieuwsbrieven per jaar met informatie over actuele ontwikkelingen
- Voortdurende ontwikkeling van onderwijsmateriaal
- ConSultancy
- Deskundig individueel advies
- Deskundigheidsbevordering door trainingen (op verzoek)

Hoe krijgt u toegang tot het kenniscentrum SDMO?

Medewerkers van faculteiten of onderwijsinstellingen met een abonnement krijgen een autorisatie om de database met onderwijsmateriaal te raadplegen.

In de database kunt u onderwijs materiaal over sekse en diversiteit zoeken op trefwoorden. Trefwoorden zijn bijvoorbeeld: communicatie, depressie, farmacologie, incontinentie, seksualiteit etcetera. Het onderwijs materiaal bestaat uit verschillende onderwijsvormen zoals zelfstudieopdrachten, hoorcolleges (powerpointpresentaties), casuïstiek, (beschrijving van) audiovisueel materiaal, achtergrondliteratuur en toetsvragen.

De docenten van huisartopleidingen hebben via een landelijk abonnement allen toegang tot het kenniscentrum, hetzelfde geldt voor VnVA-leden en voor docenten Radboudumc, de Erasmusuniversiteit, VUmc en het LUMC.

Meer informatie?

Heeft u vragen of wilt u graag meer informatie over het Kenniscentrum SDMO? Neem dan contact op met de medewerkers van het Kenniscentrum SDMO, tel: (024) 3619106 of kijk op www.radboudumc.nl/sdmo.

Het Kenniscentrum Sekse en Diversiteit in Medisch Onderwijs is onderdeel van Vrouwenstudies Medische Wetenschappen, Afdeling Eerstelijngeneeskunde, centrum voor Huisartsgeneeskunde, Ouderengeneeskunde en Public Health, Radboudumc. Indien ontvangst van de nieuwsbrief niet meer gewenst is kunt u zich afmelden via kenniscentrum-sdmo@radboudumc.nl

Bent u op zoek naar onderwijsmateriaal, of wilt u meer informatie over hoe u uw onderwijs sekse- en cultuur specifiek kunt maken? Kijk dan op onze website: www.radboudumc.nl/sdmo of neem contact op per e-mail: kenniscentrum-sdmo@radboudumc.nl